

Vznik a vývoj holuba Piešťanského obra

K národnému kultúrnemu bohatstvu patria aj plemená zvierat vyšľachtené v danej krajine. Toto dedičstvo treba chrániť a ďalej sústavne propagovať, rozširovať a získavať nových chovateľov – pokračovateľov v národnej tradícii. Západné Slovensko sa môže pochváliť tým, že mimo slovenského hrvoliaka je i kolískou nového plemena holubov piešťanského obra.

Jeho šľachtiteľom bol **profesor Andrej Bod'a**, pedagóg piešťanského gymnázia. Narodil sa 26. 12. 1915 a zomrel 11. 8. 2003, vo veku 88 rokov. V roku 1970 sa prof. Andrej Bod'a, známy a dlhoročný chovateľ holubov v Piešťanoch, začal zaoberať šľachtením nového plemena holubov s vyslovene úžitkovým zameraním.

V roku 1970 nastalo prvé kríženie, samec mondénna bol spárený so samicou kinga. Avšak potomstvo bolo „pomalé a ťarbavé“ a on chcel holuby čiastočne lietavé, vitálne a plodné, a tak pri druhom krížení použil maďarského obra, viac okrasného ako úžitkového, čo neskôr i čiastočne ľutoval, lebo papuče sa mu veľmi ťažko odstraňovali.

Pri treťom krížení použil texany, ale holuby sa mu zdali stále krátke, a tak pri štvrtom hlavnom krížení použil rimany. Na tomto produkte sa mu však nepáčila nízka noha, ktorá nedala vyniknúť mohutným prsiam, tak vo vedľajších líniách použil slovenské, hanácke a s častí i staronemecké hrvoliaky. Týmto šľachtením získal mohutné, mäsité prsia po úžitkových plemenách vo vzpriamenej až vypuklej forme, ktorú zdedili po hrvoliakoch.

Takto formované prsia sú hlavným plemenným znakom piešťanského obra. Ďalej treba povedať, že po mäsovo-úžitkových plemenách má široký postoj a následne po hrvoliakoch značne vyššiu nohu ako väčšina príbuzných a podobných úžitkových plemien. Rovnako sa mu nepáčil príliš tenký zobák s malým nadnozdrím, tak v bočnej šľachtiteľskej línii použil české bagdety,

ktorých krv spôsobila zmožutnenie zobáka. V ďalších bočných ale minoritných líniách použil nemecké štrassery a moravské pštrosy.

Do roku 1980 vzniklo nové mäsové plemeno holubov, ktoré splnilo sústredením niektorých vlastností východiskových plemien a získaním nových vlastností pôvodný chovateľský zámer. Ďalšie šľachtenie nového plemena a to v rokoch 1980 – 1986 prebiehalo už len v rámci tohto plemena a to selekciou holubov, u ktorých sa ešte vyštepovali znaky plemien použitých pri tvorbe tohto plemena. V tomto období sa do zošľacht'ovania pripojili i ďalší slovenskí chovatelia a v Piešťanoch sa našiel i priaznivec a pokračovateľ v začatom diele pán Anton Beles.

Dva roky pred uznaním plemena sa o ňom ornitológ a holubiar, dlhoročný poradca A. Bod'ú, univerzitný profesor RNDr. Oskar Ferianc, DrSc., vyjadril takto: *„Tento holub, ktorého vidáme už niekoľko rokov na výstavách ako pokusný chov, naozaj nezaostáva v ničom za ostatnými plemenami a krásou viazanou na typ a veľkosť bol unikátnym a veľmi atraktívnym objektom aj na národnej výstave v Nitre v roku 1985. Piešťanský obor má dobre zafixované znaky, má neobyčajne veľkú, veľmi peknú postavu a primerané, čierne – fľkané sfarbenie. Piešťanského obra, tak ako dnes vyzerá, bolo treba „znárodniť“, t.j. dať ho do rúk širšej chovateľskej verejnosti. Predpokladá to však jeho uznanie ako plemena a publikovanie jeho štandardu. Podľa mojej mienky, aj holub aj práca venovaná na jeho vytvorenie by si to plne zasluhovali.“*

Základné uznávacie konanie bolo vykonané na I. Celoštátnej prehliadke zvierat v Nitre v roku 1987. Menovaná komisia v zložení Šimovec, Nosál, Gaško, Siget a Miča postupovala pri uznávaní v zmysle stanovených zásad, ktoré boli vopred schválené Komisiou pre chov holubov ÚV SZCH. Požadovalo sa vystaviť z každej základnej farby a kresby najmenej tri kolekcie po piatich holuboch od rôznych chovateľov.

K uznávaciemu konaniu bolo prihlásených dvanásť kolekcí po piatich holuboch od dvanásť chovateľov. Dodaných bolo len jedenásť kolekcí a to vo farebných rázoch: modré jedna kolekcia, čierne jedna kolekcia, červené tri kolekcie, čierne fľkané šesť kolekcí.

Pri hodnotení uvedených kolekcí holubov komisia dospela k záveru, že ráz modrých čiernopásavých, červených a čiernych nezodpovedá cieľu šľachtenia, pričom bolo konštatované, že uvedené rázy sú typové nevyrovnané a so znakmi východiskových plemien, ktoré boli použité pri šľachtení. Pre nežiaducu kresbu a tiež značnú typovú nevyrovnanosť boli vyradené všetky holuby čierne fľkané v tzv. jasnej modifikácii. Kritériom nového plemena zodpovedal len ráz čiernych fľkaných v tmavej modifikácii. Nové plemeno bolo uznané len v tomto ráze a pričínili sa o to kolekcie prof. Bod'ú A., Volku J. a Lehotskej I.

Deň D pre piešťanského obra nastal 18. novembra 1987. Piešťanský obor bol na I. Celoštátnej prehliadke zvierat v Nitre 1987 uznaný za samostatné národné plemeno holubov

a predsedníctvo Ústredného výboru Slovenského zväzu chovateľov, na základe odporúčania komisie pre chov úžitkových a okrasných holubov vydalo jeho šľachtiteľovi, prof. A. Boďovi uznávací list dňa 1. októbra 1988 a podpísali ho Milan Šimovec a Ing. Jozef Kubáň, vtedajší tajomník ÚV SZCH.

Uznaním plemena piešťanského obra vstúpili jeho chovatelia do novej etapy jeho vývoja. Je len na chovateľoch chov tohto úžitkového holuba rozširovať, zveľaďovať a zdokonaľovať, aby mohol dôstojne reprezentovať slovenské holubiarstvo doma i v zahraničí. Významný slovenský holubiar profesor RNDr. Oskar Ferienc, DrSc., charakterizoval piešťanského obra ako: *„Mimoriadne ušľachtilého mäsitého veľkého holuba, ktorý má zachovanú ľahkosť a eleganciu telesnej stavby, schopnosť letu a veľmi dobré rozmnožovanie. Je krotký, pokojný a k chovateľovi prítulný. Je kratší ako rímsky holub, ale v prsiach je značne širší a hlbší, čo je predpokladom dobrej mäsovej úžitkovosti i dosiahnutia limitovanej hmotnosti. I napriek tomu dojem veľkosti viac vzniká z operenia než zo skutočnej hmotnosti – nemá tak úsporne utiahnuté perie ako napríklad moderný king alebo texan. V chovnom ciele treba považovať za prvoradú úlohu udržanie hmotnosti a zlepšenia telesných tvarov i kresby.“*

Na šľachtiteľskej práci sa ďalej v minulom období podieľali: Jozef Antala – Piešťany, Michal Balko – Kolíňany, Jozef Krajčík – Stará Turá, Michal Tužka – Šalgovce, Jozef Nipča – Host'ovce, Gabriel Vidoman – Partizánske a ďalší.

Aké bolo ukončenie šľachtiteľskej práce profesora Andreja Boďu? Ako to už v živote býva, človek vo svojej čínorodej práci prechádza určitými etapami úspechov i úskaliaми. Podobne ako iní významní ľudia, čo je prípad i profesora A. Boďu, bol doma viac zaznávaný ako v zahraničí uznávaný. Počas desaťročí kedy Piešťanských obrov s veľkou trpezlivosťou, odbornosťou a s veľkými finančnými nákladmi profesor Boďa šľachtil sa mu nedostalo takej podpory a uznania riadiacich orgánov i samotných chovateľov, ako by si to jeho práca zaslúžila. V priebehu svojej šľachtiteľskej práce mu trikrát vyvlastnili pozemok, na ktorom robil svoje šľachtiteľské pokusy. Naposledy mu bol odobraný pozemok na Detvianskej ulici v Piešťanoch, kde bola farma skoro sto kusov už vyšľachteného a uznaného plemena. Podstatnú časť tohto chovu prevzal Ing. Marián Kabina (Hronský Beňadik, kde chov postupne zanikol). Odvtedy nemal profesor Boďa možnosť toto plemeno ďalej zošľacht'ovať. Býval v činžiake a na balkóne už nesmel chovať ani jeden kus. Posledné dva kusy vystavoval na výstave v Piešťanoch 24. a 25. septembra 1994.

V 90. rokoch minulého storočia bol PO dosť rozšírený v Západoslovenskom kraji. Mohli sme sa s ním stretávať na miestnych, oblastných i národných výstavách. Najznámejšími pokračovateľmi z tohto obdobia boli Jozef Antala – Piešťany a Michal Tužka – Šalgovce.

Ďalší prelomový milník bol rok 2004, keď sa zišlo zopár nadšencov, ktorí boli ochotní hovoriť s chovateľmi o založení samostatného klubu. Prípravný výbor v zložení: p. Andrášik,

Barlík, Házy, Labuda, Mgr. Lipovský, Ing. Šušlík pripravil a zabezpečil zvolanie zakladajúcej schôdze. Táto sa uskutočnila dňa 27.2.2005 v kultúrnom dome v Nitre – Dolné Krškany, kde bol za účasti 21 chovateľov založený **Klub chovateľov piešťanských obrov (KCHPO) so sídlom v Nitre** s celoštátnou pôsobnosťou.

V prvom roku svojej existencie sa klub zamerl na spracovanie a vydanie základných smerníc pre riadiacu činnosť klubu: Štatút KCHPO, smernice pre podchytenie a sledovanie piešťanského obra, hlavné ciele klubu na najbližšie obdobie (5 rokov), zásady pre udeľovanie cien na klubových špeciálnych výstavách a ďalšie.

V roku 2005 usporiadal I. Špeciálnu výstavu klubu v Piešťanoch, ktorá mala veľmi dobrý ohlas u návštevníkov, mnohí prof. Boďu osobne poznali a zaujímali sa o stav a úroveň Piešťanského obra.

V roku 2006 sa klub zamerl viac na odbornú činnosť a odstránenie rozporov s dovtedy platným štandardom a skutočným stavom. Rozdiel bol medzi definíciou štandardu fřkanosti a skutočnými požiadavkami na kresbu tigra.

Po dlhších konzultáciách KCHPO a ÚOHK došlo dňa **16.12.2006 k schváleniu nového štandardu Piešťanského obra**, v ktorom bola spresnená hmotnosť a rozšírenie o ďalšie farebné a kresbové rázy.

V priebehu roka 2007 sa KCHPO orientoval na odbornú činnosť hlavne v oblasti ujasnenia štandardu medzi členskou základňou. Z uvedeného dôvodu bola vypracovaná účelová publikácia PO. Štandard PO bol tiež prezentovaný medzi posudzovateľmi najmä pri príležitosti konania I. celoslovenskej výstavy výletkov v Košiciach v septembri 2007.

Medzinárodného uznania sa toto mladé plemeno dočkalo v roku 2011, keď ho komisia zaradila do **zoznamu európskych plemien**. Piešťanský obor je zaradený pod pozíciou 0048 ako Piešťanský obrovitý holub (preklad z angličtiny).

